

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ (HASUDER)
YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19) HABER POSTASI (26.04.2020)

Kesin Olgu*: Türkiye (107.773) Dünya (2.719.897) **Ölüm***: Türkiye (2.706) Dünya (187.705)

DSÖ Risk Deęerlendirmesi: Küresel seviye - Çok Yüksek

*25 Nisan 2020'de açıklanan verilerdir.

Günün HASUDER Önerisi

“Korunacaęım Derken Zehirlenmeyin!”

Yeni Koronavirüs Hastalığından korunma amacıyla kişisel ve ev içi uygulanan yöntemlerle ilgili bazı yanlış kullanımlar olabiliyor. En çok yapılan hatalardan biri temizlik ürünlerinin klorlu çözeltilerle (çamaşır suyu vb.) karıştırılması. Bu uygulama zehirlenmelere yol açar. Evde kendi kendine hazırlanan bilimsel açıdan ispatlanmamış ürünlerin kullanımı riskli ve tehlikelidir. Bu tür uygulamalardan kaçının.

Dünyadan Haberler

DSÖ Durum Raporu-96 (WHO Situation Report-96)

- DSÖ; devlet başkanları, küresel sağlık liderleri, özel sektör ortakları ve diğer paydaşlarla birlikte, yeni COVID-19 tanı, tedavi ve aşılarını geliştirmek, üretmek ve bunlara adil erişimi hızlandırmak için küresel bir işbirliği olan COVID-19 Araçlara Erişim (ACT) Hızlandırıcısı'nı başlattı. Bununla ilgili DSÖ Genel Direktörü [açılış konuşması](#), [katılımcıların tam listesi](#) ve [grup bildirisine](#) ulaşılabilir.
- Bazı hükümetler COVID-19'a neden olan SARS-CoV-2 antikorlarının tespit edilmesinin “bağışıklık pasaportu” veya “risksiz sertifika” için temel oluşturabileceğini öne sürmüş olsa da, şu anda COVID-19'dan iyileşen ve antikorları olan kişilerin ikinci bir enfeksiyondan korunduğuna dair bir kanıt yoktur.
 - Antikor pozitif bir test sonucu aldıkları için ikinci bir enfeksiyona karşı bağışık olduklarını varsayanlar halk sağlığı tavsiyelerini göz ardı edebilir. Bu nedenle bu tür beyannamelerin kullanılması, sürekli bulaş riskini artırabilir. [Kaynak](#)
- DSÖ, çalışanlarına yönelik siber saldırıların sayısında ve halkı hedefleyen e-posta dolandırıcılıklarında çarpıcı bir artış görmektedir. DSÖ, halktan hileli e-postalara karşı uyanık olmasını, COVID-19 ve diğer sağlık sorunları hakkında gerçek bilgiler elde etmek için güvenilir kaynaklar kullanılmasını önermektedir. [Kaynak](#)

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)

- DSÖ, Dünya Sıtma Günü'nde (25 Nisan), sağlık çalışanlarını ve topluluklarını COVID-19 enfeksiyonundan korumak için en iyi uygulamaları kullanmanın; sıtmayı önleme, tespit

etme ve tedavi etme çabalarının sürdürülmesindeki kritik öneminin altını çizmektedir.
[Kaynak](#)

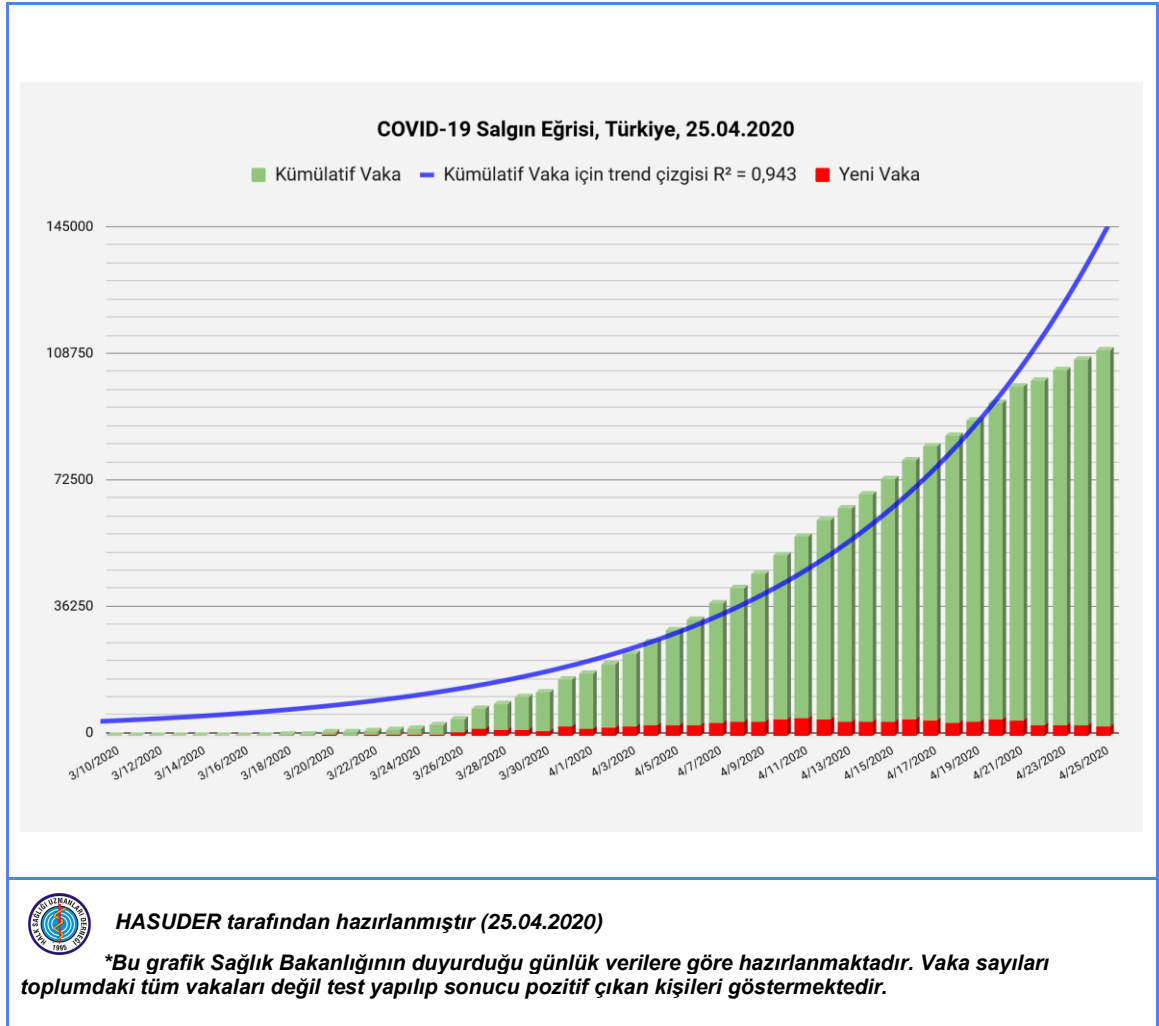
ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (Centers for Disease Control and Prevention, CDC)

- CDC tarafından, COVID-19 ile ilgili araştırma aşamasındaki terapötiklerle ilgili klinisyenlere yönelik bilgi güncellemesi yapıldı, mevcut rehberdeki ilaçların araştırma aşamasındaki ilaçlar olduğu vurgulandı. (25.04.2020). [Kaynak](#)

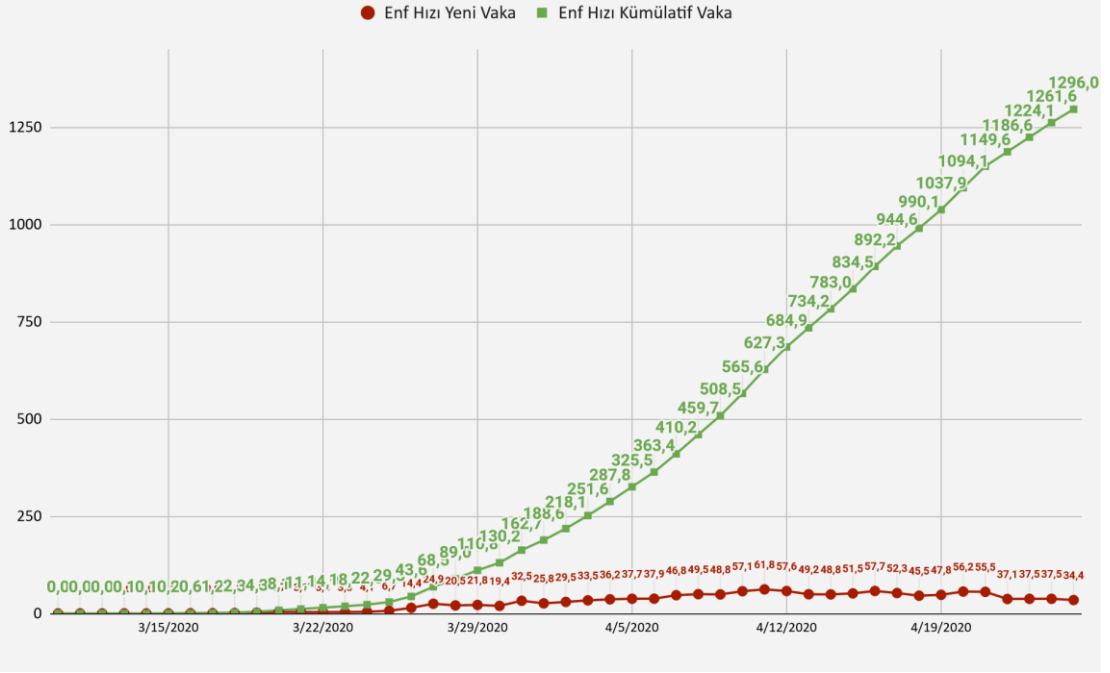
Türkiye'den Haberler

Tarih	Test Sayısı	Pozitiflik Oranı (%)	Yeni Vaka	Kümülatif Vaka	Ölüm	Kümülatif Ölüm	Vaka-Fatalite Oranı (%)
25/04/2020	38.308	7,47	2.861	107.773	106	2.706	2,51

Pozitiflik Oranı (%) = (Günlük Yeni Vaka Sayısı / Günlük Test Sayısı) x 100
Vaka-Fatalite Oranı (%) = (Kümülatif Ölüm Sayısı / Kümülatif Vaka Sayısı) x 100 [Kaynak](#)

COVID-19 Salgını Enfeksiyon Hızı (1.000.000 Nüfusta), Türkiye, 25.04.2020

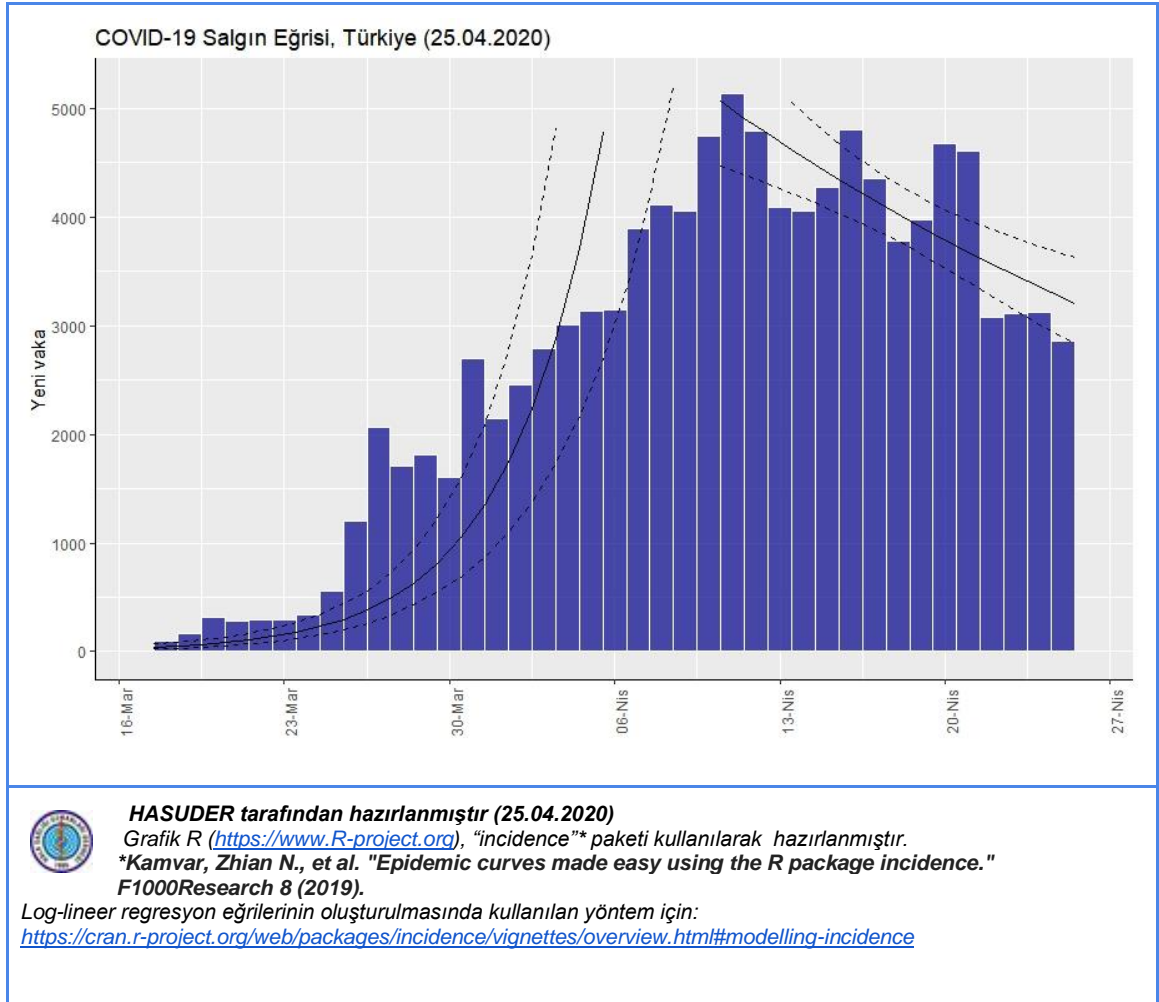

HASUDER tarafından hazırlanmıştır (25.04.2020)

Yeni Vaka Enfeksiyon Hızı = Günlük Yeni Vaka Sayısı / TÜİK Türkiye Nüfusu x 1.000.000

Kümülatif Vaka Enfeksiyon Hızı = Kümülatif Vaka Sayısı / TÜİK Türkiye Nüfusu x 1.000.000

***Bu grafik Sağlık Bakanlığının duyurduğu günlük verilere göre hazırlanmaktadır. Vaka sayıları toplumdaki tüm vakaları değil test yapıp sonucu pozitif çıkan kişileri göstermektedir. Ayrıca hesaplanan hızlarda kullanılan payda TÜİK 2020 ADNKS toplam Türkiye nüfusedir. Hastalığı geçirip immünite oluşturan gruptaki kişi sayısı görece çok az olduğu için paydadan çıkarılmamış; ihmal edilmiştir. Değerlendirmelerin bu kısıtlılıklar dikkate alınarak yapılması önerilmektedir.**

T.C. Sağlık Bakanlığı

- Sn. Bakan Twitter hesabından yaptığı bilgilendirmede;
 - Taburcu olanların sayısının yeni hastaların sayısından 984 fazla olduğuna,
 - Şifa bulanların toplam sayısının 25.000'i geçtiğine,
 - Testlerin pozitif çıkma oranının azaldığına dikkat çekti (25.04.2020). [Kaynak](#)

T.C.Gençlik ve Spor Bakanlığı

- Sn. Bakan,
 - Yurt dışından gelen vatandaşların 14 günlük karantina süreçlerini geçirdikleri 76 ildeki yurtlarda hâlen 23 bin 801 vatandaşın bulunduğunu,
 - 32 bin 668 vatandaşın ise evlerine uğurlandığını belirtti (25.04.2020). [Kaynak](#)

T.C. Ticaret Bakanlığı

- Bakanlık, KOBİ'leri elektronik ticaret alanında desteklemek amacıyla "E-Ticaret olarak KOBİ'lerin Yanındayız" temalı bir dayanışma kampanyası başlattı (25.04.2020). [Kaynak](#)

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)

- TÜBİTAK başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal;
 - "COVID-19 Türkiye Platformu" çatısı altında 25 farklı üniversite, 8 kamu araştırma kurumu, 8 firmadan toplam 225 araştırmacının aşı ve ilaç geliştirme çalışmaları yürüttüğünü,

- Türkiye'de beşeri ilaç fabrikası olmamakla birlikte, hayvan aşısı üretimi için yetkin firmalar olduğunu ve gerekli durumlarda bu firmaların beşeri ilaç ve aşı üretebilmek için de yetkilendirilebildiklerini; dolayısıyla aşı çalışmaları tamamladığında aşı üretiminin de gerçekleştirilebileceğini,
- Klinik denemelerin aşının kısa sürede geliştirileceği anlamına gelmediğini, faz çalışmaları sürecinin aylar ve hatta yıllar alabileceğini,
- Şu an hem ilaçla hem aşıyla ilgili 16 projenin yürürlükte olduğunu ve hem ilaç grubundakiler hem de aşı grubundakilerin bir sinerji halinde çalıştığını,
- İlaç çalışmalarında virüse çözüm olabilecek 26 molekül belirlendiğini ifade etti (25.04.2020). [Kaynak](#)

Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği (KLİMİK)

- Dernek Genel Sekreteri ve Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. Serap Şimşek Yavuz;
 - Yazın salgının hızı azalsa da en azından birkaç sene virus ortaya çıkmadan önceki hayatlarımıza dönmemizin mümkün olamayacağını,
 - Tamamen normal hayata dönüşün toplumun en az %70'inin bağışıklık kazanması veya aşının bulunmasıyla mümkün olacağını belirtti (23.04.2020). [Kaynak](#)
- Dernek Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Önder Ergönül;
 - Türkiye'de aralıklı olarak uygulanan sokağa çıkma kısıtlamasının olgu sayılarının artışını yavaşlattığını,
 - Özellikle İstanbul'da olumlu etkinin hissedildiğini açıkladı (22.04.2020). [Kaynak](#)

Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonu (AHEF)

- AHEF;
 - İllerde faaliyet gösteren aile hekimliği derneklerinin salgınla mücadelede il çapında alınacak kararlara iştirakinin sağlanmasını,
 - Aile sağlığı merkezi dışında yapılacak görevlendirmelerde Aile Hekimliği Ödeme ve Sözleşme Yönetmeliğine uygun olarak ödeme yapılması konusunda İl Sağlık Müdürlüklerine bilgilendirme yapılmasını, [Kaynak](#)
 - Aile Hekimliği Ödeme ve Sözleşme Yönetmeliği'nde düzenleme yapılarak *pandemi ve olağanüstü durumlarda aile hekimlerine yapılacak ek ödeme* ile ilgili bir maddenin Geçici 6. madde olarak yürürlüğe girmesini talep ettiklerini belirtti (25.04.2020). [Kaynak](#)
- Dernek, 19.04.2020 tarihinde COVID-19 nedeniyle hayatını kaybeden aile hekimi *Dr. Yavuz Kalaycı* ile ilgili olarak;
 - “*Şehit Yakınları ve Gaziler Genel Müdürlüğüne*” hekimin şehit olarak kabulü yönünde başvuru yapıldığını,
 - “*Vazife malulü*” olarak kabulü ve geride bıraktığı hak sahiplerinin malullük yardımlarından faydalanabilmesi için de başvuru yapılacağını duyurdu (25.04.2020). [Kaynak](#)

HASUDER'den Haberler

- “Günün Konusu” bölümünde bugün Prof. Dr. Dilek Aslan “Korunacağız Derken Zehirlenmelere Dikkat” konulu içeriği paylaştı. [Okumak için](#)
- Kanıta dayalı tıp bölümünde Doç. Dr. Esin Ergönül “Sosyal mesafeyi koruma gibi müdahaleler, asemptomatik sağlık çalışanlarının COVID-19 enfeksiyonunu ev halkına iletme riskini azaltmada etkili midir” ve “COVID-19 hastalarının Ramazan ayında oruç tutması güvenli midir” sorularını yanıtladı. [Okumak için 1](#) ve [Okumak için 2](#)

Okuma Önerisi

Modelleme Analizi ile Coronavirüs 2019 Hastalığının Şiddetinin Tahmini

Hızlı değişen veriler sebebiyle COVID-19 hastalığının vaka fatalite oranı büyük ölçüde farklılık göstermektedir. Bu çalışmada COVID-19 için tahminlerde bulunmaya çalışılmış COVID-19 kaynaklı ölümlerle ilgili bilgi Hubei ve Çin için 8 Şubat'a kadar, 37 ülke için 25 Şubat'a kadar toplanmıştır. Bu bilgiler semptomların başlangıcı ile hastalığın sonlanması (ölüm veya iyileşme) arasında geçen zamanı tahmin etmek için kullanılmıştır. Vaka fatalite oranı, enfeksiyon fatalite oranı ve hastane yatış ihtiyacı için yaşa göre tabakalandırılmış tahminler yürütülmüştür.

Tanı konduktan sonra ölüm gerçekleşme süresi ortalama 17,8 gün iken iyileşme süresi ortalama 24,7 gün olarak bulunmuştur. Çin'deki PCR ile ve klinik olarak tanı konmuş tüm vakalar incelendiğinde kaba vaka fatalite oranı %3,67 iken, ağırlıklandırılmadan sonra vaka fatalite oranının %1,38 olduğu raporlanmıştır. Bu oran beklenildiği gibi 60 yaş altında %0,32 iken; 60 yaşından sonra %6,4'e çıktığı, 80 yaş üstünde %13,4 olduğu belirtilmiştir. Çin dışında da benzer rakamlar bulunmuştur. Tüm Çin için enfeksiyon fatalite oranı %0,66 olarak raporlanmıştır. Enfekte vakaların hastaneye yatış oranlarının 80 yaşın üstünde %18,4'e kadar çıktığı ve yaşın ölüm için önemli bir risk olduğu gösterilmiştir.

Verity R, et al. *Estimates of the severity of coronavirus disease 2019: a model-based analysis. Lancet*, 30 March 2020. [https://doi.org/10.1016/S1473-3099\(20\)30243-7](https://doi.org/10.1016/S1473-3099(20)30243-7)

**Bu metin HASUDER adına Prof. Dr. Nazım Ercüment Beyhun, Doç. Dr. Lütfi Saltuk Demir, Dr. Öğretim Üyesi Melike Yavuz, Uzm. Dr. Duygu Kavuncuoğlu, Uzm. Dr. Musa Şahin, Uzm. Dr. Ahmet Naci Emecen, Arş. Gör. Dr. Tülin Çoban, Arş. Gör. Dr. Tuğçe Dartılmak, Arş. Gör. Dr. İrem Dilaver ve Arş. Gör. Dr. Aslı Ata Teneler tarafından hazırlanmıştır.*